
Thông tin báo chí

Ngày **21/4/2016**

Liên hệ **Vũ Thị Thu Nguyệt**
Tel: (04) 3946 2246, Ext. 4690; Mobile: 0947 093 998
E-mail: vu.thi.thu.nguyet@vn.pwc.com

Số trang **04**

“CEO Việt Nam cần hành động ngay để nắm bắt lợi ích đến từ các FTA” – theo các chuyên gia tại Tọa đàm CEO Việt Nam 2016 do PwC Việt Nam và VCCI đồng tổ chức

- Các hiệp định thương mại tự do (FTA) mang đến cả cơ hội lẫn thách thức cho nền kinh tế và cộng đồng doanh nghiệp
- Để hưởng lợi từ các FTA, doanh nghiệp Việt Nam cần chủ động hành động, nhưng họ không hề đơn độc;
- Doanh nghiệp cũng nhận được sự ủng hộ từ phía chính phủ và các tổ chức nghề nghiệp

THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH, ngày 21 tháng 4 năm 2016 – Khoảng 150 CEO đã tham dự Tọa đàm CEO Việt Nam 2016 với chủ đề **“Hội nhập kinh tế và tự do hóa thương mại: Tầm nhìn cho doanh nghiệp Việt Nam”** do công ty PwC Việt Nam và VCCI đồng tổ chức. Tại đây, các khách mời đã cùng thảo luận về chiến lược hành động nhằm nắm bắt lợi ích từ các hiệp định thương mại tự do (FTA).

Tính đến năm 2015, Việt Nam đã tham gia 16 FTA, trong đó có 9 hiệp định đã có hiệu lực. Trong đó, hai thỏa thuận thương mại tự do thế hệ mới, FTA Việt Nam – Liên minh châu Âu (EVFTA) và Hiệp định Đối tác xuyên Thái Bình Dương (TPP), được nhận định là rộng lớn và tham vọng nhất mà Việt Nam từng tham gia.

“TPP, EVFTA, và các FTA khác đã mang đến cả cơ hội và thách thức; chúng đang hiện hữu ngay trước cửa từng doanh nghiệp. Hành động để tận dụng cơ hội, vượt qua thử thách là điều quan trọng bên cạnh việc nhận diện những yếu tố này. Thực hiện điều này không hề dễ dàng, nhưng chúng ta cần có hành động ngay”, bà Đinh Thị Quỳnh Vân, Tổng Giám đốc Công ty PwC Việt Nam nêu quan điểm.

Cơ hội cho cộng đồng doanh nghiệp và nền kinh tế

TPP, EVFTA và các FTA khác có tác động mạnh mẽ đến nền kinh tế Việt Nam. Những hiệp định này mang lại cơ hội phát triển thị trường một cách sâu rộng hơn cho các doanh nghiệp – vốn là một yếu tố quan trọng trong quá trình hội nhập quốc tế - khu vực và phát triển kinh tế Việt Nam. Theo Tổ chức Lao động Quốc tế (ILO), khi tham gia AEC, kinh tế Việt Nam sẽ có cơ hội tăng trưởng thêm 14,5%; người tiêu dùng sẽ mua được hàng hóa tốt hơn với giá rẻ hơn; và sẽ có thêm vốn đầu tư nước ngoài hơn. Đồng thời, các doanh nghiệp Việt Nam sẽ tiếp cận được thị trường tiêu thụ rộng lớn gồm hơn 600 triệu dân với tổng GDP ở mức 2,6 nghìn tỷ USD. Với TPP, nếu các điều kiện kinh tế thuận lợi thì bên cạnh việc mở ra một thị trường khổng lồ cho hàng hóa Việt Nam, hiệp định này được kỳ vọng giúp GDP của Việt Nam tăng thêm 33,5 tỷ USD và giá trị xuất khẩu sẽ tăng thêm 68 tỷ USD năm 2025.

Các FTA tiêu chuẩn cao cũng thúc đẩy đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) vào Việt Nam. TPP đã đang giúp thu hút càng nhiều dòng vốn FDI chảy vào Việt Nam. Xu hướng này được dự báo sẽ tiếp tục nhờ nỗ lực cải cách thể chế mạnh mẽ, tự do hóa thương mại và thị trường tài chính cởi mở hơn.

Một trong những kỳ vọng khi thực thi các FTA là việc gia tăng lợi ích trong chuỗi giá trị. Lấy ví dụ từ ngành dệt may: trong số khoảng 2,5 triệu người lao động đang làm việc cho hơn 6.000 doanh nghiệp thì có tới 70% thực hiện các công đoạn tiêu tốn nhân lực nhưng lại có giá trị gia tăng thấp, như gia công cắt – may – hoàn thiện để xuất khẩu. Theo mô hình này, các nguyên liệu đầu vào như vải, bông sợi và các vật liệu may mặc được nhập khẩu từ nước ngoài như Trung Quốc, Hàn Quốc, Ấn Độ và Đài Loan. Hiện tại, Việt Nam đang nhập khẩu hơn 65% nguyên liệu thô cho ngành dệt may và để khâu thiết kế quần áo rơi vào tay các đối thủ quốc tế, mặc dù đây chính là khâu mang lại giá trị gia tăng cao nhất trong chuỗi giá trị của ngành. TPP, EVFTA và các FTA khác có thể thúc đẩy doanh nghiệp đổi mới, sáng tạo để cạnh tranh bằng các công đoạn mang lại giá trị gia tăng cao hơn.

Các lợi ích tài chính có thể đến từ việc cắt giảm thuế xuất nhập khẩu, các biện pháp bảo hộ và hàng loạt các loại thuế - phí, cũng như việc điều chỉnh chế tài cho minh bạch và khoan dung hơn, và việc giảm các hàng rào phi thuế quan. Cơ chế hải quan ổn định cũng hỗ trợ các doanh nghiệp hoạch định kế hoạch phát triển và vận hành dài hơi hơn. Các doanh nghiệp nhỏ và vừa cũng có cơ hội tham gia nhiều hơn vào các hoạt động xuất khẩu. Điều này có ý nghĩa quan trọng với Việt Nam vì mặc dù một bộ phận lớn các doanh nghiệp rất năng động và sáng tạo, nhưng lại có quy mô nhỏ và thiếu cả về nguồn lực cũng như kinh nghiệm tham gia sân chơi khu vực và toàn cầu.

Doanh nghiệp cũng có thể hưởng lợi từ các nguồn lực đa dạng hơn. Cụ thể, doanh nghiệp có thể mở rộng kinh doanh sản xuất ở ngoài biên giới lãnh thổ, thuê nhân lực có tay nghề quốc tế, hợp tác với nhà cung cấp nước ngoài, tìm kiếm nhà đầu tư ngoại quốc, và tham gia vào thương mại điện tử, v.v.

Thách thức cho doanh nghiệp và chính phủ

Doanh nghiệp và chính phủ Việt Nam đang đứng trước nhiều thách thức. Tuy nhiên, sự chuẩn bị của các doanh nghiệp chưa xứng tầm.

Điển hình là mặc dù việc nắm bắt thông tin về các hiệp định là vô cùng quan trọng, nhiều doanh nghiệp – đặc biệt là các doanh nghiệp nhỏ và vừa - chưa được trang bị đầy đủ hoặc ít khả năng tiếp cận thông tin cơ bản về các FTA. Hậu quả là các doanh nghiệp không tận dụng được lợi ích từ FTA vì thiếu thông tin. Kết quả một cuộc khảo sát đầu năm 2015 của VCCI cho thấy tỷ lệ doanh nghiệp Việt hiểu và sẵn sàng cho các sân chơi như TPP, AEC chỉ khoảng 20-30%. Hầu hết các doanh nghiệp gần như “mù tịt” về lộ trình của Việt Nam trong AEC. Đáng lo ngại hơn, có tới 60-70% doanh nghiệp được khảo sát cho rằng các hiệp định này không mấy ảnh hưởng đến doanh nghiệp họ.

Bên cạnh đó, môi trường kinh doanh chưa đủ minh bạch, thông thoáng và còn thiếu một hệ thống pháp luật đồng bộ, hiệu quả. Đồng thời, việc cải cách khung thể chế kinh tế sẽ đòi hỏi bản thân các doanh nghiệp phải tái cấu trúc cách tổ chức hoạt động, cách sử dụng các nguồn lực, cũng như hệ thống công nghệ, v.v. Như thế, doanh nghiệp mới có thể tồn tại trong môi trường kinh doanh thay đổi.

Thêm nữa, mặc dù thị trường tiêu thụ trong nước đang chào đón hàng hóa nhập khẩu có chất lượng, thương hiệu và giá cả cạnh tranh hơn từ các nước đối tác FTA, đây cũng chính là một thách thức khác đối với các nhà sản xuất trong nước. Đó là vì hàng hóa Việt Nam chưa có nhiều thương hiệu hấp dẫn khách hàng nội địa và chưa đáp ứng được các tiêu chuẩn chất lượng của các khu vực thị trường như EU, Mỹ, Nhật Bản, v.v.

Một số thách thức khác đang hiện hữu trong lực lượng lao động Việt Nam, cụ thể là tình trạng thiếu tay nghề cơ bản và áp lực đến từ việc áp dụng các tiêu chuẩn lao động của Tổ chức Lao động Quốc tế (ILO). Những

thách thức này có thể tăng chi phí dành cho lao động vì các doanh nghiệp sẽ phải chi trả nhiều hơn cho lương, đào tạo và việc tuân thủ các tiêu chuẩn của ILO.

Tương tự, nhiều thách thức đang nổi lên từ các yêu cầu khắt khe hơn trong lĩnh vực quyền sở hữu trí tuệ, bảo vệ môi trường và trách nhiệm doanh nghiệp. Việc tuân thủ các yêu cầu này sẽ khiến chi phí sản xuất và vận hành tăng, dẫn tới việc doanh nghiệp hoặc phải chuyển gánh nặng tài chính cho người tiêu dùng (vì đó mà giảm tính cạnh tranh về giá cả), hoặc phải tự chịu chi phí mà giảm biên lợi nhuận.

Để tận dụng được cơ hội, doanh nghiệp Việt cần chủ động

Thay đổi để nắm bắt cơ hội vượt qua thách thức là yêu cầu cấp thiết. Tuy nhiên câu hỏi nằm ở chỗ các doanh nghiệp sẽ vượt qua các rào cản hiện hữu như thế nào để đáp ứng một cách hiệu quả kỳ vọng thay đổi và thực sự đạt được lợi ích do các cơ hội mang đến.

Tiến sỹ Vũ Tiến Lộc – Chủ tịch Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI), từng phát biểu: “Trở lại thời kỳ của WTO, chúng ta đã kỳ vọng doanh nghiệp VN sẽ tận dụng được những lợi thế của cơ chế này. Nhưng trên thực tế chúng ta đã bỏ lỡ rất nhiều những cơ hội quý báu để vươn lên trở thành một thị trường dẫn đầu trong khu vực. Chính phủ và các tổ chức xúc tiến thương mại, các đơn vị liên quan luôn sát cánh với Doanh nghiệp trên con thuyền hội nhập, nhưng người chèo lái vẫn phải là chính bản thân doanh nghiệp.”

Theo ông, doanh nghiệp cần phải chủ động và sáng tạo khi tìm kiếm các thông tin về FTAs thông qua các tài liệu do Bộ Công thương, VCCI, và phái đoàn EC cung cấp. Việc xây dựng chiến lược lâu dài cho doanh nghiệp cần dựa trên chất lượng và thương hiệu. Doanh nghiệp cũng cần tập trung xây dựng đội ngũ nhân viên chuyên nghiệp, đồng thời phải phát triển và đào tạo thể hệ lãnh đạo doanh nghiệp kế nhiệm cho thời kỳ hội nhập.

Sự hỗ trợ từ phía chính phủ và các tổ chức nghề nghiệp

Những nỗ lực cần tới từ hai phía. Trong phần trình bày tại sự kiện, ông Võ Tân Thành - Phó Chủ tịch VCCI, tóm tắt sự hỗ trợ của chính phủ thành 3 nhóm: (1) cải cách thể chế; (2) cải cách và hỗ trợ doanh nghiệp; và (3) chuẩn bị nguồn nhân lực.

Việc cải cách thể chế cần tập trung vào việc hoàn thiện cơ chế chính sách quản lý và hoàn thiện luật thương mại, luật xuất-nhập khẩu.

Việc cải cách và hỗ trợ doanh nghiệp bao gồm việc xây dựng luật hỗ trợ kết nối Doanh nghiệp với giá trị toàn cầu; Xử lý vấn đề tỷ giá, lãi suất và thủ tục cho vay; cho phép doanh nghiệp được sáng tạo triển khai những dự án, lĩnh vực tiềm năng.

Việc chuẩn bị nguồn nhân lực cần tập trung vào việc phát triển các kỹ năng chuyên môn và ngoại ngữ, và xây dựng thị trường lao động cạnh tranh và phát triển.

Các tổ chức nghề nghiệp và VCCI, theo ông Thành, có thể hỗ trợ doanh nghiệp thông qua việc cung cấp các thông tin cần thiết về TPP, EVFTA trong các sổ tay hướng dẫn, trong đó đề cập đến các nội dung chính hoặc một số chương cụ thể đáng quan tâm trong các thỏa thuận.

Ba chiến lược các doanh nghiệp nên theo đuổi

Sau khi chia sẻ một số kinh nghiệm từ thị trường Malaysia, ông Patrick Tay, Giám đốc Tư vấn Công ty PwC Malaysia, đã chỉ ra 3 chiến lược mà các doanh nghiệp nên theo đuổi: (1) Luôn sẵn sàng với sự chia rẽ và bị

chia rẽ; (2) Sáng tạo và chi tiêu cho nghiên cứu phát triển (R&D); và (3) Theo đuổi toàn cầu hóa thông qua việc đưa tầm nhìn vượt qua doanh nghiệp mình, ngành nghề mình, quốc gia mình.

Tại sự kiện, ông Võ Tân Thành cũng thông báo với các CEO về Hội nghị Thượng đỉnh các Tổng giám đốc APEC năm 2017 tại Việt Nam, trong đó VCCI đóng vai trò là nhà tổ chức và PwC là Đối tác Tri thức của sự kiện. Hội nghị Thượng đỉnh là một cơ hội quý báu để các lãnh đạo doanh nghiệp Việt Nam gặp gỡ, học tập, trao đổi kinh nghiệm và tìm kiếm đối tác từ các lãnh đạo của 21 nền kinh tế APEC.

Bà Đinh Thị Quỳnh Vân phát biểu: “Chúng tôi rất hân hạnh hỗ trợ các doanh nghiệp Việt Nam đạt được các lợi ích từ các thỏa thuận thương mại tự do. Chúng tôi muốn nhấn nhủ với các doanh nghiệp một điều: Đừng chờ đợi, hãy hành động ngay hôm nay, nếu chúng ta muốn nắm bắt cơ hội để phát triển trong giai đoạn nhiều biến động này.”

- HẾT -

Thông tin cho tòa soạn

Giới thiệu PwC

Tại PwC, mục tiêu của chúng tôi là tạo dựng niềm tin trong xã hội và giải quyết các vấn đề quan trọng. Chúng tôi là một mạng lưới các công ty PwC tại 157 quốc gia với hơn 208.000 nhân viên luôn cam kết cung cấp các dịch vụ kiểm toán và đảm bảo, tư vấn quản lý tài chính và tư vấn thuế và pháp lý chất lượng cao. Hãy trao đổi với chúng tôi các vấn đề của bạn và tìm hiểu rõ hơn về chúng tôi bằng cách truy cập trang web www.pwc.com và www.pwc.com/vn.

Giới thiệu PwC Việt Nam

PwC Việt Nam thành lập văn phòng tại Hà Nội và Tp. HCM năm 1994. Đội ngũ chuyên gia của chúng tôi gồm hơn 750 người Việt Nam và nước ngoài am hiểu sâu sắc môi trường kinh doanh tại Việt Nam và hiểu biết sâu rộng các chính sách và thủ tục đầu tư, thuế, pháp luật, kế toán và tư vấn trên cả nước. Chúng tôi có một công ty luật 100% vốn nước ngoài tại Việt Nam được Bộ Tư pháp cấp giấy phép có trụ sở chính tại Tp. Hồ Chí Minh và chi nhánh tại Hà Nội.

Chúng tôi luôn hỗ trợ hết khả năng để giúp khách hàng đạt được mục tiêu của họ. Với đội ngũ chuyên gia có năng lực và kiến thức chuyên sâu về các lĩnh vực ngành nghề kinh doanh cần thiết cho khách hàng tại mỗi thị trường địa phương trên khắp mạng lưới, chúng tôi cung cấp dịch vụ toàn diện cho khách hàng ở bất kỳ nơi nào họ hoạt động kinh doanh, trên khắp Châu Á và các khu vực khác trên toàn thế giới.

©2016 Công ty TNHH PricewaterhouseCoopers Việt Nam. Bảo lưu mọi quyền.

PwC được hiểu là mạng lưới PwC và/hoặc một trong nhiều công ty thành viên, trong đó mỗi công ty thành viên là một pháp nhân độc lập và riêng biệt. Vui lòng truy cập www.pwc.com/structure để biết thêm chi tiết.